

Yol Arkadaşım BANJO

CARY FAGAN

Resimleyen:
Selçuk Demirel

 otdem

Yol Arkadaşım BANJO

CARY FAGAN

YOL ARKADAŞIM BANJO

© 2021, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2011, Cary Fagan
resim hakları © 2011, Selçuk Demirel

İlk baskı 2011 yılında İngilizce olarak Kanada ve Amerika'da *Banjo of Destiny* adıyla Groundwood Books Limited tarafından gerçekleştirilmiştir.
www.groundwoodbooks.com

Bu kitabın telif hakları AnatoliaLit Telif Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Cary Fagan
RESİMLEYEN: Selçuk Demirel
TÜRKÇELEŞTİREN: Sumru Ağırürüyen
EDİTÖR: Ümit Mutlu
SON OKUMA: Esra Kökkılıç
GRAFİK UYGULAMA: Nayime Serbest

BASKI VE CİLT: Başak Matbaacılık Tanıtım Hizm. İth. İhr. AŞ
Çınar Mahallesi Çankırı Bulvarı No:108 Akyurt/Ankara
Tel: 0 312 397 16 17

Birinci Baskı: Eylül 2021 (3000 adet)

ISBN: 978-605-285-616-1
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 51529

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

Yol Arkadaşım BANJO

CARY FAGAN

Türkçeleştiren: Sumru Ağırürüyen

Cary Fagan

1957 yılında Toronto’da dünyaya gelen Cary Fagan, Toronto Üniversitesi’nde eğitimini tamamladıktan sonra çeşitli dergi ve gazetelerde editör ve yazar olarak çalıştı. Yazdığı ilk çocuk kitabı 1998 yılında yayımlandı. O günden bu yana, onlarca saygıdeğer ve uluslararası ödüle layık görüldü. Yetişkin ve çocuk edebiyatına pek çok eser kazandıran yazarın eserleri, ondan fazla dile çevrildi. Günümüzde, ailesiyle birlikte Toronto’da yaşamakta, Çocuk Edebiyatı alanında dersler vermektedir.

Tudem Yayınları’ndan Çıkan Kitapları:

Şapkada Eriyen Bay Karp (*roman*)

Dünyanın En Komik Adamı (*roman*)

Aslan Firarda (*roman*)

Yalnız Kurt ile Vızvız: Denizaltı Macerası (*roman*)

Yalnız Kurt ile Vızvız: Müzik Macerası (*roman*)

Bu İşte Bir Köstebek Var (*roman*)

Yol Arkadaşım Banjo (*roman*)

Uçanbalık Yayınları’ndan Çıkan Kitapları:

Küçük Mavi Sandalye (*resimli kitap*)

Selçuk Demirel

Dünyaca ünlü çizer Selçuk Demirel, 1954’te Artvin’de doğdu. Çizimleri, Türkiye ve dünyanın önde gelen gazete ve dergilerinde yayımlandı; kitap ve albüm kapaklarına, afişlere dönüştürüldü. Birçok çocuk kitabına da çizim yapan Demirel, Paris’te yaşıyor.

Emilio, Yoyo, Sophie ve Rachel'a...

1

İPTEN YAPILMIŞ EV

Jeremiah Birnbaum'un yaşadığı ev tıpkı bir ortaçağ kale-siydi. Etrafında çepeçevre bir hendek ve dört dönümlük bir arazi vardı. Hatta hendekteki suda kuğu ve flamingo-lar süzülüyordu nazlı nazlı.

Ancak evin içinin ortaçağla uzaktan yakından alakası yoktu. Evde dokuz banyo, ortasında antika langırt masa-ları bulunan bir oyun odası, koşu pisti de dâhil tam do-nanımlı bir spor salonu, su kayağı da bulunan bir kapalı havuz ve bir de sauna vardı. Ayrıca, on altı ila on doku-zuncu yüzyıllardan tabloların sergilendiği bir sanat ga-lerisi, bir sinema ve bir de bowling salonu bulunuyordu.

Tüm zeminler kışın yerden ısıtılmalı, yazın yerden soğutulmalıydı. Bir odaya girdiğinizde gizli sensörler ışıkları yakıveriyordu.

Jeremiah'nın yatak odası süiti üçüncü kattaydı. Bu katta kocaman bir eğlence merkezi ve özel bir banyo, banyoda da aslan ayaklı bir banyo küveti ile duvarlarına stereo hoparlörler yerleştirilmiş mermer kaplı bir duş bölmesi vardı. Ayrıca içinde türlü içecek bulunan bir buzdolabı ve üç adet de giysi odası bulunuyordu. (Dolapların biri günlük giysilere, biri özel günler için giysilere biri de oyuncaklara ayrılmıştı.) Jeremiah'nın ders çalıştığı masa ise sanki bir banka genel müdürünün odası için yapılmıştı.

Jeremiah, özel kulesinden baktığında, suları bahçedeki hendeğe dökülen yapay şelaleyi görebiliyordu. Babası hendeği alabalıklarla doldurmuştu. Böylece Jeremiah balık tutma hevesini giderebiliyordu; hem de balık yakalayamayıp hayal kırıklığına uğrama ihtimali olmadan.

Aslına bakarsanız, Jeremiahların evi iple inşa edilmişti. Diş ipiyle. Anne babası tüm servetlerini, banyo duvarına raptedilebilen diş ipi kutuları sayesinde kazanmıştı. Bu kutular, lazer ışınları ve minyatür bir bilgisayar aracılığıyla ağızınızı ölçüyor, sonra da size tamı tamına gereken uzunlukta diş ipi veriyordu. Delüks modelde nane, ahududu, çikolata kaplı ceviz, vanilyalı-meyveli puding gibi özel tatları da seçebiliyordunuz.

Tabii televizyonlarda, panolarda ve internette duyurulana kadar *kimse* böyle bir ihtiyacı olduğunu farkında değildi. (Bu ürünle henüz tanışmadıysanız sakın üzölmeyin. Yakında sizin de olur.)

Kısacası Jeremiah istediğı her şeye sahipti. Çok şanslı bir çocuktu ve anne babası da bunu ona her gün hatırlatıyordu.

“Senin imkânlarına sahip çocuk çok azdır Jeremiah,” diyordu babası. “Son model bir masaüstü bilgisayarın var. Akülü bir Rolls-Royce’un var. Tenis kortunda her daim yenebileceğın robot bir rakibin var. Ne kadar şanslı olduğunu farkında mısın?”

“Evet, farkındayım,” diyordu Jeremiah.

Gerçekten de inanıyordu buna. Onun gibi bir çocuğın ne şikâyeti olabilirdi ki?

Kesinlikle olamazdı.

Jeremiah nasıl biri miydi?

Kıvr kıvr kıvıl saçları vardı.

Çilliydi.

O kadar beyaz tenliydi ki güneşte hemen kızarırdı. (Annesi kışın bile yüzüne güneş kremi sürmesini isterdi.)

Ve babası dik durmasını söylese de Jeremiah yürürken hep kamburunu çıkarırdı. (“Unutma,” derdi babası, “sen Birnbaum ailesindensin!”)

Elleri de bir türlü rahat durmazdı Jeremiah'nın. Ya restoran menüleriyle, ya ciklet kâğıtlarıyla ya da yemek masasına damlayan mumlarla uğraşıp oynardı.

Bununla beraber, uluslararası dış ipi piyasasına zerre kadar ilgi duymuyordu.

Jeremiah, anne babasının, eskiden hiçbir şeyleri olmadığı için şimdi ona *her şeyi* sağlamaya çalıştıklarını biliyordu. Babası Albert, anlattığına göre, elinde uzun saplı süngeri ve sabunlu su kovaıyla sokak sokak dolaşır, dükkân camlarını silerdi çocukluğunda. Sabahın köründen akşamın geç saatlerine kadar ancak karın tokluğuna çalışırdı. Geceleri de tek göz odalı evlerinde, daracık yatağında bitkin bitkin yatar; gözlerini sıvası çatlamış tavana diker, günün birinde daha iyi yaşamanın yolunu bulacağını düşlerdi.

Jeremiah'nın annesi Abigail ise seyyar bir arabada sosisli sandviç satardı. Araba onun değildi tabii; Bay Smerge diye bir adam için çalışırdı. Müşteriler sosisin yanında garnitür de isterse adam terslenir, “Ne kadar turşu yerlerse kârım o kadar azalıyor!” diye homurdanırdı.

Albert her hafta sonu, kendine küçük bir ziyafet çekmek için sosisli sandviç alırdı ve içine de turşu, soğan ve kırmızıbiber doldururdu. Abigail'in çok tatlı gülümsediğini düşünse de onunla sohbet edemeyecek kadar utanıyordu. Tek bir laf edemez, arabanın yakınındaki banka oturup sosislisini tek başına yerdi.

İşte yine böyle bir gün, Albert dişlerinin arasına bir şey kaçtığını hissetti. Önce diliyle uğraştı; başaramayınca da kimseciklerin görmemesini umarak parmağıyla çıkarmaya çalıştı.

Başını kaldırdığında, sosisçi kadının tam önünde durduğunu fark etti. Kadın ona minik bir diş ipi kutusu uzatıyordu.

Albert teşekkür etti ve ipten bir parça kopardı.

“Hay Allah, fazla koparmışım,” dedi. “Ne israf! Kusura bakmayın ne olur.”

“Önemli değil,” dedi Abigail, “ben de hep fazla koparıyorum. Tam gereken uzunlukta ip verecek bir kutu lazım aslında, değil mi?”

O anda Albert’ın gözleri parlamıştı...

Jeremiah bu hikâyeyi, yani anne babasının böyle bir şey icat etmeyi nereden akıllarına getirdiklerinin öyküsünü sayısız kere dinlemişti. Flört günlerini bu kutuyu tasarlamakla geçirdiklerini biliyordu. Lazerin hesaplanması, bilgisayarın küçültülmesi ve kutudan belli miktarda ip salınmasının mekaniğiyle ilgili araştırmalara gömülmüştü Abigail. Albert da üretim sürecini ve dağıtım ağını nasıl kuracaklarını öğrenmişti.

Kısacası Jeremiah, gençken ikisinin de çok az şeye sahip olduklarını ve şimdi çocukları için en iyisini istediklerini biliyordu. Tamam ama, neden bir “beyefendi” olması gerekiyordu? (Tabii ki babasının deyimiydi bu.)

Neden insanların ellerini sıkıp onlara “beyefendi”, “hanımefendi” diye hitap etmeyi öğrenmek zorundaydı? Neden yemek masasına oturmadan önce diğer herkesin oturmasını beklemeliydi?

“Varlıklı ve güçlü kişilerin yanında nasıl davranılacağını bilmelisin,” diyordu babası. “Herkesin kurallara uyması lazım gelir. Özellikle de çocukların. Annenle ben bu kurallardan bihaber yetiştik, ama sen öğrenmelisin. İşte *bu* yüzden sana tüm bu dersleri aldırıyoruz. Böylece ileride başarılı ve etkileyici bir genç olacaksın.”

Anlayacağınız, Jeremiah’nın okul sonrası programı epey yoğundu. Her gün saat dörtte, öğretmenlerinden biri kapıda belirirdi. Sayısız dersi vardı Jeremiah’nın; salon dansları, görgü kuralları, suluboya resim, golf... Tabii bir de piyano.

Salon dansları Jeremiah’yı uyuz ediyordu. Her şeyden önce, kuyruklu bir ceket giyip papyon takması gerekiyordu. Ardından da, neredeyse anneannesinin yaşında bir kadınla birlikte bomboş balo salonunda dönüp durması.

“Baş yukarı! Daha erkeksi bir tavırla lütfen! Müziği hisset!” diye azarlayıp duruyordu öğretmeni onu.

Pek başarılı olmasa da resim dersleri biraz daha iyi geçiyordu. Rembrandt’ın otoportresini kopyalamaya çalışmıştı ama gözlerini şaşı yapmıştı. Van Gogh’un bir manzarasını taklit etmeye çalıştığı anda ortaya çıkarsa, spagetti tabağından geriye kalanları andırıyordu.

Görgü kuralları dersi de çok sıkıcıydı. Dirseklerini masaya dayamadan yemek yiyor gibi yapması ve “bu salyangozlar da pek leziz” falan demesi gerekiyordu. Bir defasında, esnediği ve sandalyesinde ileri geri yaylandığı için öğretmeni notunu kırmıştı.

Golf oynarken ise üç pencere camını kırmış ve bahçıvan Wilson’ın kulağını patlatmıştı. Wilson acıyla haykırıp bahçe hortumunu elinden atınca da Jeremiah’nın babası sıırılsıklam olmuştu.

Fakat hepsinin içinde en kötüsü piyano dersleriydi, çünkü Jeremiah müziği gerçekten *seviyordu*. Radyoda her zaman pop, caz, rap, metal ve klasik rock dinlerdi. Ne var ki Jeremiah’nın piyano öğretmeni de, anne babası da, yalnızca klasik müzik öğrenmesini istiyordu.

Klasik müzik kötü filan değildi tabii. Fakat Jeremiah’nın ilgisini hiç mi hiç çekmiyordu. Belki... belki onu bu kadar zorlamasalar daha fazla sevebilirdi. Ama her zaman, dışarı çıkıp oyun oynayacağı yerde, annesinin “Dinle bak Jeremiah! Ne muhteşem! Ne muhteşem!” nidaları eşliğinde oturup Beethoven’ın *Dokuzuncu Senfoni*’sini dinlemek zorunda kalıyordu.

Yani piyano dersleri kaçınılmazdı.

“İyi yetişmiş insanlar boş zamanlarında ne yapar?” diye sormuştu bir keresinde babası, sonra da yanıtını kendisi vermişti: “Piyanoda klasik müzik çalarlar. Değil mi Abigail?”

“Elbette,” demişti annesi de. “Her iyi ailenin alameti-farikasıdır bu. Bir sonraki yetenek gecesinde seni izlemeye can atıyoruz Jeremiah. Ne kadar gurur duyacağız kim bilir!”

Yenildiđini anlamıştı Jeremiah. İtiraz etmeye kalksa, babası yine bir zamanlar hayatını cam silerek kazandığını hatırlatacak, annesi de sosisli sandviç sattığı günleri anlatacaktı.

Jeremiah Birnbaum, yatağa yatıp gözlerini tavana dikti ve Michelangelo’nun Sistine Şapeli’ndeki resminin bir kopyasına bakarak kendi kendine söylendi:

“Çok pahalı bir kâbusun içinde yaşıyorum...”

2

AH FERNWOOD, BİZİM CANIMIZ!

Şoför Monroe her sabah limuzini evin önüne getirirdi; Jeremiah da üzerinde spor ceket, çizgili kravat, gri pli-li pantolon ve siyah rügan ayakkabılardan oluşan okul üniforması ve elinde çantasıyla, evin büyük merdivenlerinden inerdi. Anne babası aşağıda onu beklerdi tabii; kravatının düzgün bağlanmış, gömleğinin lekesiz, çoraplarının da eş olup olmadığını kontrol etmeliydiler illa ki.

Monroe'nun, limuzinden fırlayıp arka kapıyı açması gerekirdi aslında, fakat Jeremiah'nın bundan nefret ettiğini biliyordu. Bu yüzden kapıyı açmayı Jeremiah'ya bırakırdı. Anne babasının etrafta olmadığı zamanlarda.

Bir ekim sabahı, “Nereye gidiyoruz Jeremiah?” diye sordu Monroe. Ona aslında “efendim” diye hitap etmesi gerekiyordu ama Jeremiah bundan da hoşlanmıyordu.

“Nereye istersen,” dedi Jeremiah. “Mesela Brezilya’nın São Paulo şehrine.”

“Çok cazip bir fikir. Peki onun yerine *okula* gitmeye ne dersin?”

“Bir kez olsun filmlerdeki şoförler gibi olamaz mısın? Hani, çocuk ne derse yapan müthiş şoförler olur ya.”

“Ben de isterdim Jeremiah, gerçekten. Ama São Paulo’ya gidecek kadar benzinimiz yok. Ayrıca... en azından eline bir ilköğretim diploması alman gerektiğini düşünüyorum.”

Fernwood Akademisi, şehrin en zengin adamı 3. Lincoln Fernwood tarafından 103 yıl önce kurulmuştu. Şehre hâkim bir tepede yükselen yapı vitraylı pencereleri, ince kuleleri ve canavar heykelleriyle süslü yağmur oluklarıyla dev bir perili eve benziyordu.

Öğrenciler her sabah avluda toplanıyor, bir ağızdan şu şarkıyı söylüyordu:

*Ah Fernwood, bizim canımız
Kalplerimiz hep seninle
Donat bizi bilgi ve bilgelikle
Ve biz de, zamanı gelince
Yararlı olalım güzel ülkemize...*

Yol Arkadaşım BANJO

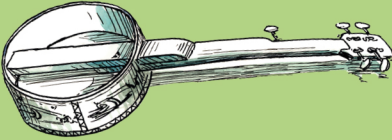
CARY FAGAN

Türkçeleştiren: Sumru Ağırürüyen

O zamana kadar hiç hissetmediği, güçlü bir duygu kaplamıştı Jeremiah'nın içini. Böyle bir müzik icra etmek için büyük bir arzu... Hayır hayır, arzudan da güçlü bir şey gerekirdi. Bir ihtiyaçtı bu.

Küçük Jeremiah, büyük imkânlara sahip. Devasa bir evde, her türlü konforun içinde yaşıyor. Hizmetçileri, öğretmenleri, ısrarcı bir anne babası ve tabii bolca da parası var. Sahip olmadığı tek şey ise gerçekten istediği tek şey. Fakat bir gün, banjo adında bir enstrümanı keşfediyor şansa. Duyar duymaz âşık oluyor sesine. Çalmak içinse elinden geleni yapmayı kafaya koyuyor. Gizlice uğraşması da şart sahiden; çünkü anne babası buna asla izin vermiyor.

Duygudaşlıkla örülmüş metinlerin yazarı Cary Fagan, gerçek bir arzuyla sevenlerin ve hiç yılmadan çalışanların her zaman kazandığını anlatıyor bu kez, *Yol Arkadaşım Banjo*'da.

tudem.com

f t i @ l tudemyayingrubu

ISBN 978-605-285-616-1

